

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การเข้าถึงสารนิเทศด้านวัฒนธรรมไทย จากหนังสือที่หน่วยงาน
ของกรมศิลปากรผลิต ระหว่าง พ.ศ.2489 – 2539

ชื่อผู้เขียน : นางสาว เสาวนิตย์ ยโสธร

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ปีการศึกษา : 2542

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์ เพชรารักษ์ จันทรสวรรค์ ประธานกรรมการ
2. ดร.คุณหญิง กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.รุจิร ภู่อารยะ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์เนื้อหาหนังสือด้านวัฒนธรรมไทยที่หน่วยงานต่างๆ ของกรมศิลปากรผลิตระหว่าง พ.ศ. 2489 – 2539 2) จัดกลุ่มเนื้อหาสารนิเทศตามระบบการจัดหมู่แบบทศนิยมดิวอี้ 3) จัดทำสาระสังเขปบรรณานุกรม และกำหนดคำสำคัญหรือหัวเรื่องเพื่อใช้เป็นดัชนีช่วยการเข้าถึงสารนิเทศได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว 4) ประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของดัชนีสาระสังเขปและบรรณานุกรมที่ใช้ในการเข้าถึงสารนิเทศด้านวัฒนธรรมไทย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยสร้างเครื่องมือขึ้น 3 ชุด คือ แบบบันทึกข้อมูลบัญชีประมวลแบบบันทึกข้อมูลสิ่งพิมพ์ และแบบประเมินคำสำคัญหรือหัวเรื่องที่นำมาใช้เป็นดัชนีหนังสือที่มีเนื้อหาด้านวัฒนธรรมไทย จำนวน 698 เล่ม ได้รับการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดกลุ่มเนื้อหา หากการวิจัยเสนอข้อมูลโดยการแสดงคำร้อยละและอภิปรายเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า

1) สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่ผลิตหนังสือด้านวัฒนธรรมไทยมากที่สุดในรอบ 50 ปี แห่งการเสวยสิริราชสมบัติของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (พ.ศ. 2489-2539) และรองลงมาคือ กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ ส่วนสถาบันศิลปกรรมไม่มีการผลิตหนังสือเผยแพร่เลย

2) การวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพบว่า กรมศิลปากรผลิตหนังสือด้านวัฒนธรรมไทย หมวด 900 มากที่สุด รองลงมา คือหมวด 700

3) ในการประเมินคำสำคัญหรือหัวเรื่องที่ใช้เป็นดัชนีเพื่อช่วยการเข้าถึงสารนิเทศด้านวัฒนธรรมไทยพบว่า จากการกำหนดคำสำคัญและหัวเรื่อง จำนวน 1,865 รายการ ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับการกำหนดคำสำคัญหรือหัวเรื่องมีจำนวน 1,860 รายการ คิดเป็นร้อยละ 96.19 ของจำนวนรายการคำสำคัญและหัวเรื่องทั้งหมด ทั้งนี้มีคำสำคัญที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะเพิ่มเติมอีกจำนวน 445 รายการ ซึ่งจัดเป็นศัพท์อิสระ คิดเป็นร้อยละ 20 ของจำนวนคำสำคัญที่มีอยู่เดิม

จากการศึกษาพบว่า การกำหนดคำสำคัญและหัวเรื่องโดยใช้คำศัพท์ควบคุมคู่กับศัพท์อิสระเป็นที่ยอมรับว่าใช้เป็นเครื่องช่วยการเข้าถึงสารนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ